

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenjskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon - št. 74.

Štev. 126.

V Ljubljani, v ponedeljek 6. junija 1898.

Letnik XXVI.

Izza zelene mize.

Jezikovna razprava je v vseh pomenih jezikovna, najbolj pa zato, ker se o nji jeziki brez konca in kraja, — deluje samo z jezikom brez uma, brez srca pa tudi brez ušes. Večinoma delujejo z ušesi jedino ubogi tesnopisci. Zanimivo je, kako se vede vlada ob ti razpravi.

V najnižji vrsti pod predsedstvom sede možje, ki jo zastopajo. Stoiški mir jim veje z lica; prijazni nasmehljaji jim švigajo na levo in desno. Videti je, da se jim dobro godi ali pa da žele, naj bi to mislil dolgočasni poslaniški svet o njih.

A to še ni vse. Na pulce polagajo poslancem dan za dnem kaj novega in sicer tudi lepe zanimive stvari, kakoršnih že dolgo ni polagala nobena vlada zbornici v pretres. Načrti zakonov, da se odpravi časniški in koledarski kolek, da se znižajo prepisninske pristojbine pri kmečkih in sploh pri malih posestvih, da se odpravijo sitne šrange z državnih cest, da se vstanovi poseben statistički urad za delavce in še marsikaj takega — to so same prijazne stvari. Prijazne — vsem brez izjeme. Kar prijetno se muzajo poslanci, ko jih jemljejo v roke.

A kmalu jim stemneva oko. Čemu to? Kaj namerava vlada s temi predlogami? Da bi jih nameravala uveljaviti sto zbornico, o tem ni nobene besede. Kaj torej? Taka vprašanja se rodé v poslaniških glavah.

Prvi odgovor, ki je tako rekoč kar pri rokah, tolmači to zadevo tako, da hoče vlada s temi svojimi predlogami dati najlepšo stvarno zavrnitev nemški obstrukciji, da hoče fino ironizovati zborniške razmere, da se hoče — kot pravimo — malo norca delati. Ni napačna ta misel. Jedro ima. Ljudstvo je poslalo poslance, da skrbje zanje. Vse toži, da so družabne in gospodarske razmere neznosne, da je prva potreba tu vmes poseči. — Vlada je zato, uvažuje predloge in nasvete, ki so jih poslanci, — tudi obstrukcijski — sami stavili, predložila te načrte, a poslanci jih ne marajo. Torej so sami seboj v protislovju in skrbeti je le zato, da postanejo v protislovju tudi z ljudstvom.

To so sami pametni sklepi. A zdi se nam, da vender ne segajo stvari do temelja. Imenovane predloge imajo še globeji pomen.

V ministerstvu sedé trije možje, ki se smejo prištevati socijalno-politiški struji: dr. Kaizl, Witteck in Baernreither. To je dobro, a kakor kaže več znamenj izza zadnjega časa, pojmujejo ti možje za glavno stvar svojega delovanja — spraviti socijalne demokrate v vladno bližino. Dejanjski se jim je tudi že v marsičem posrečilo. Wittecka so že ob njegovem nastopu socijalni demokrate pozdravljali. Njegovo delovanje mu je tihe simpatije te stranke le še vtrdilo.

Iz utemeljevanja, ki je pridejano navedenim predlogom, zveni marsikaj kot lepa pesem, nalašč namenjena socijalnim demokratom. Nekaj se daje a še več se obeta, namreč — krepko socijalno-politiško delovanje vzlasti v korist delavcev v ožjem smislu. To pozdravljamo z največjim veseljem in kličemo le: Bog daj!

Toda druga je z namenom, ki ga imajo dozdavno, kot smo že rekli, — te predloge. Ali se bo posrečilo socijalne demokrate pridobiti za mirno delo, ali celo za c. kr. soc. dem., kot je rekla »Ostdeutsche Rundschau«?

Tu se motijo gospodje. Soc. demokr. je v nekem smislu potrebna in celo koristna stranka. S svojo organizacijo združuje tlačeni in vsled tega nezadovoljni proletarijat in v ti organizaciji mu daje priložnost, da svoji nezadovoljnosti daje duška na mirnejši način, nego bi se to godilo brez organizacije. To je res, toda za kaj drugega socijalno demokratska stranka ni; za svetovalko v soc.-politiških stvareh, za delo v tem oziru pa najmanj. Vlada bi, če bi ji prisojala tako ulogo, vzgojila v strankarskem vodstvu poleg drugih strasti še nepopisni napuh, ki bi se ne dal nasiti. Socijalna demokracija nima v svojem materialističnem sestavu — uprav zato, ker je tak, nobene trohice npravnih načel. Brez teh pa socijalna politika ne teče. Stari Viljem I. — protestant — je l. 1881 oznanil socijalno-politiško delovanje svoje vlade, povdarjajoč krščanska načela, ki je zahtevalo. Pri nas pa take besede ne slišiš iz vladnih ust in ne razbereš iz vladnih predlog.

Tega ni in ker ga ni, ni pravega temelja za tako delo.

Že dosedaj smo šestokrat videli, da birokracija pomežikava s socijalno demokracijo. Po tem, kar sumimo, bo to pomežikavanje stalno. S silo preganjati socijalnih demokratov ni treba; bilo bi brezvpešno, a negovati jih pač tudi ne sme nobena vlada.

Socijalistična agitacija je že sedaj grozna. Koliko ljudij pripravlja ob vero in npravnost, koliko nesreč zanaša v rodbine! Med slovenskimi socijalnimi demokrati je večina brezbrčne mladeži. Srce nam krvavi za njo. Že sedaj je protiaagitacija sila težka. Ali naj se od vodivne strani še obtežuje?

Kakor smo že rekli, veselo pozdravljamo vladne predloge, a opasno se nam zdi, če je res to, kar si šepeče svet, kar pišejo tudi listi. Mi nočemo samo, kakor večkrat poudarjajo vladne predloge, socijalne politike v smislu modernih držav, marveč mi zahtevamo socijalno politiko v smislu krščanstva.

Ob kratkem si hočemo ogledati posamne imenovane predloge:

Kolek na časnike in koledarje. Vsak iztis vsacega časnika, ki izhaja vsaj vsak teden po jedenkrat, mora v naši državi biti kolekovan z 1 kr.; vsak koledar pa, ki se prodaja pri nas, s 6 kr. Država je imela iz tega nekako 2 $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev dohodkov na leto.

Proti temu koleku so se že dalje časa borili državni poslanci in ljudstvo vzlasti iz socijalno-politiških vzrokov. Koledar, pratika, ki je v marsikateri hiši jedina knjiga, se po tem koleku znatno podražuje. Časopisje ima v koleku veliko oviro. Predrago je za marsikoga. Poleg tega je pa ravno časniški kolek provzročil, da se dobro časopisje težje razvija od slabega. Veliki židovski časopisi

so začeli z ogromnim kapitalom. Zato so lahko prva leta preboleli velike izgube in ostali pri nizki ceni. Krščansko časopisje, ki se jim stavlja v bran, ne more zmagati tega tekmovanja in hira. — Sedanja vlada je to uvaževala in predložila načrt zakona, po katerem naj se s 1. januarjem 1899 časniški in koledarski kolek odpravita. Koledarji za leto 1899, če so tudi preje natisnjeni, so prosti tega davka po tem načrtu.

Z veseljem pozdravljamo ta načrt in le obžalujemo, da ne dobó zbornice, ki bi ga vzela v pretres in ga vsprejela.

Cestna in prevozna mitnina. Naša država pobira na državnih cestah in pri državnih prevoziščih (na Dolenjem Avstrijskem, Tirolskem in Primorskem so taka prevozišča) mitnino. Ta mitnina je nosila državi zadnja leta dober milijon goldinarjev (leta 1895 — 1,074.300, 1896 — 1,063.357, 1897 — 1,031.395). Ta neznatni dohodek zelo obtežuje ljudstvo. Že tako je vožnja po železnicah v primeri z vožnjo po cestah izredno cenejši. Vrh tega pa pri državnih cestah še občutna mitnina tlači tiste, ki so na-nje navezani, in jim tako rekoč onemogočuje tekmovanje. Mitnina je često vzrok, da se ob državnih cestah ne osnujejo obrtna podjetja. Pravica do pobiranja se oddaja v javni dražbi in najemnikom nese neprimerne dobičke. Tudi uprava je draga. Le neprimerno majhen del tega, kar plača ljudstvo, pride v državno blagajno. Če se čisti dohodek primerja s stroški, ki jih ima država za svoje ceste (za leto 1897 — 5,772.429 gld.), se vidi, kako je neznaten.

Že dolgo časa se je vsled teh vzrokov izražala zahteva, naj se odpravi mitnina. Sedanja vlada hoče ustreči ti zahtevi in je v ta namen predložila načrt zakona, ki naj bi stopil s 1. januarjem 1900 v veljavo. Do tedaj je namreč sklenjena večina najemninskih pogodb. Po tem načrtu bi padle vse državne mitnice. Državna prevozišča se imajo izročiti deželam, občinam ali zasebnikom. Le tam, kjer so potrebna in bi jih nobeden izmed teh ne hotel vsprejeti v svojo upravo, bi jih še dalje vzdrževala država. Politična oblast bi imela pravico določevati v tem slučaju prevoznino. Predmete, ki so s pobiranjem mitnine v zvezi, bi smel finančni minister prodati. — Lepa, pametna predloga!

Boj za Istro.

II.

Prva oblika, katero so dodali svojemu načinu nasilja napadalci na slovansko posest v Istri, je neka historična fraza o »starem benečanskem gospodarstvu« in utemeljevanje svojih potujčevalnih ciljev po »zgodovinskih dejstvih«. Ker je vladalo v Istri nek daj benečansko žezlo, so mnenja, da isto »benečanstvo« še ni izmrlo, da tudi ne sme izmreti, marveč mora oživiti in se ojačiti in zopet vladati pod obliko modernega italijanstva v pokrajinah, ki so ležale v onih časih pod repom beneškega leva.

V koliko je ta zgodovinski fakt opravičen postati temelju sedanjemu poitalijančevanju slovanske Istre, povedal je prav v rlo naš dič

Laginja v državnem zboru na lažnjiva in prav italijanski fantastična izvajanja Hortisova. Iz dokazov Laginje sledi, da je italijanstvo Istre izginilo skoro do zadnje sledi pred največjo tvoriteljico in pretvoriteljico človeške zgodovine: pred smrtno koso, ki je pobrala do malega ves italijanski plod raz istrska tla še za dobe benečanskega vladarstva.

Na opustošena po epidemijah istrska tla se je naselil nov rod in to je bil slovanski rod, krepek, žilav, neustrašen in delaven.

Ta rod je sestavil toraj popolnoma iznova prebivalstvo Istre in določil njeno jezikovno kakovost, in to prebivalstvo je bilo — slovansko, Istra s tem prebivalstvom slovanska dežela! Da se je to izvršilo pod žezlom benečanskim, ki je bilo romansko, iz tega še ne sledi, da bodi tudi že naseljenje romansko, ker je slovansko, kakor se ne more zahtevati, da bodi kak narod — »avstrijsk«, kak jezik avstrijsk.

In dasi je sicer načelo tudi moderne zgodovnice tako, da postani narod, pridobljen s silo, ali da bodo tla »pridobljena po sili, prikrojena narodnosti zmagovalca, katero načelo odgovarja le principom brutalnosti, — se to istrskim Slovanom niti očitati ne more, kajti oni so pridobili istrski svet mirnim naseljenjem in delom svojih rok in so bili celo povabljeni od Benetk, da zasedejo in naselijo to deželo.

Ergo je Istra postavno pravna last Slovanov, katero last za se in svoje potomce braniti je pravica in dolžnost tega naroda.

In ker je temu tako, zakaj bi naj se jemalo last istrskemu Slovanu? Čemu jemati njemu to zdaj, v kulturnem času, kar je pridobil on z velikimi težavami v onih dobah, ko ni bil nikdo drug zmožen izvršiti težke naloge obljudenja tedaj puste in nezdrave dežele?

Element, ki to hoče, je brutalen in se ne more prištevati kulturnim, marveč je barbarsk v vseh svojih ciljih, to tem bolj, ker je istrski Slovan istotako zmožen biti kulturn človek, kakor si dozdajva biti napadalec na slovansko posest.

In vendar se hoče izvršiti to, izvršiti se hoče rop slovanske istrske posesti po tujih krivičnih elementih; napovedan je boj istrskemu Slovanu, vojna, prava, dasi nekrvava vojna se je pričela proti njemu od strani pravcati barbarov današnje dobe in Slovan glej, kako si ohraniš v teh zlobnih časih svojo tako surovo moteno posest.

Dejal sem, da opravičujejo na last istrskega Slovana svoje barbarsko početje z nekega zgodovinskega stališča, ker mora po njihovem mnenju postati Istra zopet romanska, kakoršna je bila pred naseljenjem po Slovanih.

Oni pravijo, **mora** biti in vendar je to njihovo stališče gola fraza in je lažnjivo skozi in skozi.

Saj njihovi smótri niti to niso, za kar jih razkričavajo: namreč direktno politični, marveč so povse druge narave, kar bomo videli prav kmalo.

A njihova spaka mora imeti neko ime — »der Balg muss einen Namen haben« in najprikladniše ime se jim zdi, katero so izbrali svojemu delovanju: »zgodovinska potreba«.

Pod to krinko se je pričela in se vrši vsa vojna akcija, generali, (absolvirani juristi), vodijo svoje tajne čete in »tambourmajor«, čegar boben žalostno odmeva po vsej istrski deželi, koder bivajo Slovani, ni morda uniformovani avstrijski vojak, marveč uniforma, katero nosi, znači neko drugo šaržo ... pa o tem pozneje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. junija.

Državni zbor. Prvikrat, odkar je parlamentarna obstrukcija strmoglavila Badenijev kabinet, zbero se jutri načelniki klubov vseh parlamentarnih strank v skupen posvet. Na dnevnem redu tega posvetovanja sta znana predloga poslancev Milevski in Resel, ki zahtevata, da pridejo posebno važne vladne predloge, kakor odprava časniškega in koledarskega koleka, odprava državne mitnine in znižanje prepisnine, na dnevni red pred drugimi nujnimi zadevami ali pa se v to svrho odredi nekaj posebnih sej, v katerih se bodo prereševala samo ta vprašanja. Akoravno ni misliti, da bi se glede tega doseglo sporazumljenje

med strankami, je vendar že to precej vredno, da se udeležijo posvetovanja vse stranke. Seveda ni lahko umeti, kaj je napotilo poslanca Resela, da je nakrat postal tako vnet za pozitivno delo v poslanski zbornici, ko je pri več prilikah pokazal, da mu je mar vse drugo, le ne stvarna razprava o splošno koristnih zadevah. Iz njegovega predloga se razvidi, da mu je v prvi vrsti za kar najprej odpravo časniškega koleka, za vse drugo pa se ne briga. Zjutraj obstrukcija najstrožje vrste, da se čim preje omaje državni temelj, zvečer pa resno parlamentarno delo z namenom, da se pospeši splošni blagor, so sicer nasprotja, ki jih je navadno kaj težko poravnati, toda morda tudi v parlamentarnih zadevah danes ni nemogoča nobena stvar.

Dogodki v Gradcu. Člani razpuščenega graškega mestnega zastopa so se sšli v soboto v posvet in izdali na volilce oklic, v katerem najpreje konstatujejo, da je vladni komisar kršil zakon, ker na zahtevo bivšega župana ni odredil skupne seje mestnega sveta, v kateri bi se bil sestavil ugovor proti razpustu; nadalje pa izjavljajo, da bi bili glasovali proti vložitvi rekurza, ker menijo, da bo ta neopravičeni korak dobro vplival na splošni interes. Odločno pa se konečno zavarujejo proti razlogom, na katere se je opirala vlada v svojem odloku. To »velikodušnost« graških mestnih očetov bo seveda vlada z veseljem vsprejela.

Francoska poslanska zbornica je toraj dobila novega predsednika v osebi Pavla Deschanela, ki je z večno 4 glasov premagal svojega nasprotnika Brissona. Gotovi avstrijski krogi pa s tem možem niso zadovoljni. Pišejo namreč nastopno: »Mož, ki je pred nekaj tedni, mirno rečeno, na najnetaktniji način izražal se o avstrijski dinastiji in avstro-ogerski monarhiji, zavzema sedaj jedno prvih mest v francoski republiki. Zastopnik Avstro-Ogerske v Parizu bo v neprijetnem položaju, direktno in osebno občeovati z Deschanelom. Nemogoče se nam zdi, da se pri nas na merodajnem mestu ta eventualnost ni upoštevala in da se niso storili potrebni koraki«. Te vrstice so najbrže namenjene na adresu naše vlade, toda ne ve se, iz katerih virov prihajajo. Sklepati je pač lahko, da je avtor te obtožnice Deschanelu skrajno neprijazen človek in najbrže vclik prijatelj Brissonov in njegovih somišljenikov. V koliko so navedene besede opravičene, pač ne moremo presojati, marveč le naglašati, da je bil Deschanel kandidat vladne desnice, toraj vladin kandidat, in da bi bila Melinejeva vlada gotovo ozirala se na to, kar se očita Deschanelu. Iz vsega tega toraj sklepamo, da so navedene besede izbruhnili le židovski, Melineju in Deschanelu neprijazni krogi.

Italijanski kabinet je sedaj definitivno spopolnjen, seveda najbrže le za malo časa. Zunanje ministerstvo je prevzel marki Cappelli, na Dunaju dobro poznana oseba, ker je bil več let prideljen italijanskemu poslanstvu na Dunaju. Sprememba v Rudinijevem kabinetu ne bo po mnenju tozadevnih krogov prav nič vplivala na tok zunanje politike, ker ta ni v nobeni zvezi s spremembami na Monte Citorio, marveč odvisna le od kraljeve volje. Odkar se je vsled okupacije Tunisa Italija ločila od Francije in se pridružila srednje-evropskim državam, so vsi zunanji ministri: Mancini, Robilant, Depretis, Crispi, Rudini, Blanc in Visconti Venosta vodili zunanjo politiko po istem tiru. O markiju Cappelli je znano, da je vnet zagovornik trozveze, katero smatra za podlago vsej evropski politiki. To je tem umljujeje, ker je bil njegov politični učitelj ravno grof Robilant, ki se pogosto imenuje očeta trozveze. Marki Cappelli baje večkrat z veseljem naglašal, da se je prva pogodba za trozvezo podpisala na njegovi pisalni mizi.

Zjedinjene države avstralske. Ravno te dni se vrše po raznih državah Avstralije volitve, ki imajo odločiti, ali ostanejo države še tako nezvezane med seboj, ali pa se zedinijo v jedno celoto popolno po vzgledu severo-ameriških zveznih držav. V načrtu, o katerem se sedaj odločuje, se naglašal, da se hočejo strogo varovati interesi posamnih držav, toda osnovati se ima skupna vlada, obstoječa iz sedmih ministrov, ki morajo biti člani parlamenta, skupni parlament, zgornja in spodnja zbornica, zvezno sodišče, tako da se na zunaj kaže popolno jedina država. Pravica imenovanja generalnega guvernerja se pre-

pušča angleškemu vladarju. Vlado in eksekutivo imajo v rokah sedmeri ministri. V zgornjo zbornico pošlje vsaka kolonija šest članov, število članov za spodnjo zbornico se pa določa po številu prebivalstva. Novi Südwales pošlje v ta zastop 24, Viktorija 23, Južna Avstralija 7, zahodna in Tasmanija po 5 članov. Splošno se trdi, da se večina prebivalstva izjavi za zjedinenje vseh držav.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. junija.

(Državnozborna dopolnilna volitev.) Danes se je vršila dopolnilna državnozborna volitev za kmetske volilne okraje: Ljubljana, Vrhnika, Litija, Zatičina, Ribnica in Velike Lašče. Izvoljen je bil brez borbe kandidat katoliško-narodne stranke g. Ivan Vencajz z 206 glasovi. — Volitev se je v posameznih krajih vršila tako-le: Ljubljana: Od 129 volilcev jih je oddalo svoje glasove 92. Od teh je dobil g. svetnik Vencajz 91 glasov, jedna glasovnica je bila prazna. — Pet volilcev je došlo prepozno na volišče. — Litija: Gosp. Vencajz 73 glasov, 1 glas dr. Šusteršič, 17 volilcev ni došlo na volišče. — Ribnica: Kandidat kat. narodne stranke je bil soglasno izvoljen z 42 glasovi.

(Presvetli knez in škof ljubljanski) je včera v uršulinski cerkvi vsprejemal deklice v Marijino družbo, ki se je ta dan osnovala. Razveselil je Presvetli ob tej priliki vernike, katerih je bila cerkev napolnjena, z lepim govorom. — Danes je knez in škof obiskal višjo dekliško šolo, ki mu je priredila uprav slovesen sprejem. V lepo okrašenih prostorih sta pozdravila razun gojenk in učiteljstva visokega gosta tudi župan g. Iv. Hribar in predsednik kuratorija g. c. kr. ravnatelj Senekovič. V imenu zavoda se je zahvalil v lepih, dobro premišljenih besedah za premili obisk ravnatelj g. dr. Požar in povdarja važnost prave, razmeram odgovarjajoče višje izobrazbe dekliške, ki naj se družijo vedno tudi z vero in pravostjo, priporočil mladi, a krepko se razvijajoči zavod naklonjenosti premilostivega g. vladike. Premilostivi je, priznavajoč prave in lepe nazore o važnosti žene za posamezne rodbine kakor za celi narod, opominjal zbrane deklice tudi k pravi krščanski kreposti. V imenu učenk je pozdravila visokega gosta gđ. Poljančeva. Nato je premilostivi podelil vsem pričujočim svoj blagoslov. Ko se je zahvalil še g. župan v imenu mestne občine za prijaznost tega poseta, si je prem. ogledal šolske prostore ter se ljubeznivo poslovil od zavoda, ki se bode tega lepega dne z veseljem še dolgo spominjal. — Prihodnji četrtek vodi Presvetli spreved sv. Rešnjega telesa iz stolne cerkve, ki se letos zopet vrši po starem redu; blagoslovi so pri frančiškanski cerkvi, pri nemški cerkvi, na Sv. Jakoba trgu in pred mestno hišo. — Na sv. Rešnjega telesa popoldne ob štirih propoveduje Presvetli v stolnici.

(Blagoslovljenje gimnazijske zastave.) Včera so imeli dijaki tukajšnje slovenske nižje gimnazije v nunski cerkvi prelepo slavnost, ki zasluži, da jo zabeležimo tudi v našem listu. Blagoslovila se jim je namreč nova šolska zastava. Slavnostni govornik č. gosp. kanonik Kalan je najprej v prisrčnem govoru pojasnil pomen slavnosti, razlagajoč vsebino obreda, s katerim se blagoslavljajo cerkvene zastave. Navduševal je slednjič dijake, naj vsikdar zvesto in neomadeževano hodijo za zastavo, ki jim v vidni obliki tako lepo kaže vzore, za katerimi jim je težiti. Potem se je vršilo blagoslovljenje in običajno zabijanje žebeljev. Za blagosloviteljem se je udeležil tega običaja gimnazijski ravnatelj gosp. Fr. Wiesthaler, za učiteljski zbor prof. Davorin Karlin in katehet tega zavoda. Tudi imenom šolske mladine je pritrtil zastavo četrtošolec Z. Vsak je izražal željo in voščilo, kako naj bi bila zastava dijakom vidno znamenje marljivega stremljenja in neustrašenega delovanja v dosego sreče, časne in večne. Pri sv. maši so gimnazijci kaj vrlo peli in pokazali tudi v tem, da jih navdaja želja po vsestranskem napredovanju. Nova zastava je krasno, umetniško delo tukajšnje c. kr. obrtne šole za umetno vezenje. Sliki sv. Alojzija in sv. Cirila in Metoda je zgotovil domači slikar g. Grohar. Na vrhu droga pa se blesti cesarski orel, delo domačega pasarja g. Tratnika. Na sv. Rešnjega Telesa dan se bodo dijaki pod novo zastavo prvič udeležili slav-

nostnega spreveda. Ne moremo si kaj, da bi ob tej priliki še jedenkrat ne zahvalili vseh blagih dobrotnikov, ki so lansko leto ali letos blagovolili kaj podariti za zastavo. Napravila se je iz prostovoljnih don. dobrotnikov mladine in dijakov, katere sta nabirala gimnazijski ravnatelj in katehet. Mili Bog povrni vsem stotero! Nova zastava pa vihraj mnogo let našim dijakom kot vidno znamenje, bodreče jih, naj zvesto posnemajo vzornike, s katerimi je odičena. Dal Bog!

(Porotne obravnave.) V drugi letošnji porotni sesiji, ki se prične z jutrišnjim dnem, pridejo na vrsto nastopni kazenski slučaji: 7. junija: Ivan Metnic, bivši uradnik okrajne bolniške blagajne, radi poneverjenja, Matevž Dovč iz Stožice radi uboja; 8. junija: Val. Stare iz Trsta radi ponarejevanja denarja; 10. junija: Matija Grohar iz Podrečja radi uboja in Andr. Oblak iz Kladja radi uboja.

(Dnevni red) občinskega sveta rednej seji, katera bo v torek, dne 7. junija 1898, ob petih popoldne v mestni dvorani. — I. Predsedstvena naznanila. — II. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnje seje. — III. Pravnega in personalnega odseka: o prošnji Ambrožičevih sirot za pogrebni prispevek po materi in za preskrbnino; o dopisu trgovskega gremija graškega zaradi pomnožitve brzovlakov na južni železnici; o vknjiženju služnosti na oni del Kerna, ki je last Šerčevih dedičev. — IV. Finančnega odseka: o nepričakovani škrotraciji mest. blagajne dne 18. aprila t. l., o računskih sklepih za l. 1897.: a) mestnega zaklada, b) ubožnega zaklada, c) meščansko-bolničnega zaklada in d) ustanovnega zaklada; o računskem sklepu mestnega loterijskega posojila za l. 1897; o račun. sklepu potresnega zaklada za l. 1897; o račun. sklepu 3% posojilnega zaklada za l. 1897; o ponudbi Ivane pl. Zhubrove za odkup stavbišča parc. št. 195/5 kat. obč. Kapucinsko predmestje; o prošnji magistratnih začasnih slug za podporo za obleko; o prošnji mestnega stražniškega vodje I. Ižanca za nakup zdravilne vode; o prošnji mestnega policijskega komisarja za nakup uradnega bicikla. — V. Stavbnega odseka: 1. o prizivu Uršule Strahove zaradi odstranitve enega dela njene hiše na dvorišču in naprave greznice; 2. o prizivu Marije Borštnikove v zadevi stavbnega dovoljenja za novo zgradbo na parc. št. 161/3 katastr. občine Karlovsko predmestje; 3. o prizivu Line Kreuterjeve zaradi naprave greznice pri hišnikovem stanovanju; 4. o izpeljavi steze od dolenske državne ceste do šole na Barji; 5. zadevi stavbnih prostorov za zgradbo mestne ubožnice in o dobavi dotičnih načrtov. — VI. Policijskega odseka: o uredbi prodaje premoga po ulicah; o dimnikarskem redu; o imenovanju nekaterih ulic in cest v mestu in v Vodmatu. — VII. Direktorija mestnega vodovoda: 1. prošnji Roze Rohrmannove, Josipa Hamperla in Josipa Strzelbe, posestnikov ob cesti na Rudolfovo železnico, za napeljavo vode iz mestnega vodovoda; 2. o prošnji predstojništva frančiškanskega samostana za odpis pristojbine za večjo porabo vode; 3. o prošnji Margarete Virkove za odpis pristojbine za večjo porabo vode; 4. o napeljavi vodovodnih cevij v Kolizejske ulice. — VIII. Direktorija mestne elektrarne poročilo o knjigovodstvenem navodilu za mestno elektrarno. — IX. Regulačnega odseka: 1. o zadevi odkupa hiše Marije Černetove v Ribjih ulicah št. 7; 2. o ponudbi hišnega posestnika C. I. Hamanna glede nakupa onega sveta, ki se od bivše Peter Strelove hiše v Špitalskih ulicah ne bode potreboval v regulačne namene; 3. o določitvi odškodnine za svet, katerega odstopi Uršula Strahova za razširjenje Sv. Petra ceste; 4. o ponudbi Streharjevi glede odstopa enega dela njegovega vrta za razširjenje Tržaške ceste; 5. o razlastitveni zadevi Vilhar-Arcetovih hiš na Sv. Petra cesti; 6. o ponudbi Zeschkovih dedičev glede odstopa poslopij in sveta za regulacijo Dolgih ulic; 7. o določitvi odškodnine za svet, katerega odstopa Marija Potočnikova od bivše Avbeljeve hiše za razširjenje Sv. Petra ceste; 8. o zahtevi Aurovih dedičev glede povikšanja odškodnine za odstop sveta v Wolfvih ulicah; 9. o prošnji Ivane Šusteršičeve, da ji mestna občina odproda nekoliko sveta na »Ajdomem zrnu«; 10. o ponudbi Fr. Pavločičevi, da mu mestna občina odkupi hišno posestvo na Sv. Petra cesti št. 13. — X. Samostalni predlog občinskega svetovaleca dr. Val. Krisperja, da se pri rastlinjaku pod Tivolijem napravi kuplja. —

XI. Samostalni predlog občinskega svetovaleca J. Turka glede podiranja hiše Matija Jagra v Komenskega ulicah. — XII. Nadalje poročila pravnega in personalnega, finančnega, stavbnega odseka, ter disciplinarne komisije. — Ko bi se ta dan ne mogle rešiti vse točke dnevnega reda, nadaljevala se bo seja v sredo, dne 8. junija t. l. tudi ob petih pop.

(Socijalno-demokratska resnicoljubnost.) Že pred okoli pol letom pisarili so socijalistični in njim sorodni listi o burnih spekulacijah »škofa« Száss-a in že takrat se jim je povedalo, da ta mož ni katoliški škof, temveč kalvinski superintendent. Zadnji »Delavec« pa zopet pogreva to zadevo in seveda zopet tako piše, da mora ne-vešč bralec misliti, da je katoliški škof spekulant na borzi. Še jedenkrat torej bodi konstatovano, da Dominik Száss ni škof katoliške cerkve. Može ravnavati se po izreku: calumniare audacter itd.

(Vrle Slovenke v Mariboru) so dne 4. junija t. l. osnovali žensko podružnico sv. Cirila in Metoda. V Gambrinovi dvorani je bilo v ta namen osnovalno zborovanje, pri katerem se je zbralo izvanredno veliko število domoljubnih gospoj in gospodičin, tudi moška podružnica bila je zelo častno zastopana. Predsednici so narodne dame izvolile poštvovalno gospo Ropočevo. Predsednik moške podružnice je razložil pravila in potem se je volil odbor nove podružnice. Že prvi večer bilo je vpisanih nad 50 članov. Začetek je toraj zelo časten in nadobuden; daj Bog, da bi podružnica storila mnogo dobrega v povzdigo narodnega napredka.

(Mejnarodno zrakoplovenje.) V sredo 8. t. m. spustili se bodo iz Berolina 4, iz Monakovega 1, iz Bruselja 2, iz Pariza 1, iz Petrograda 1, iz Strassburga 2, z Dunaja 3, vsega skupaj 14 obljudenih zrakoplovov na kviško, vsak iz svojega kraja ob 9. uri dopoldne, da merijo v različnih viščinah temperaturo, vlago itd. Razun tega bode šlo 7 neobljudenih, s samim orodjem previdenih zrakoplovov na kviško. Če kdo kaj zapazi, naj zaznamova čas in smer plovenja ter naj poroča ljubljanski meteorološki postaji.

(Nevihite na Češkem.) Mesec majnik je bil za Čeha zelo nesrečen. Po mnogih krajih so se utr-gali oblaki, toča pobijala, tako da je škoda velikanska. Pri Roudnici se je vsula tolika toča, da je bilo videti na tleh liki zamete. Pri Sušicah je uničila skoraj vso letino. Pri nevihtah je prišlo ob življenje več ljudi, pri Žatcu se je pa začela udirati zemlja vsled preobilega dežja. Kaj bo počelo ubogo ljudstvo pri vladajoči draginji?

Društva.

(Prvo ljubljansko uradn. kon-sumno društvo) ima jutri dne 7. t. m. v Hafnerjevi pivarni ob 8. uri zvečer občni zbor.

(Kmetijsko društvo v Žužemberku), registrovana zadruga z omejeno zavezo ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 12. junija t. l. v šoli. Vspored: 1. Potrjenje letnega računa. 2. Dopolnilna volitev udov načelstva. 3. Slučajnosti. Načelstvo.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu maju 1898 je 180 strank vložilo 35.036 Kron 04 belice, 119 strank vzdignilo 26.436 K 53 b, toraj več vložilo 8599 K 51 b; 13 strankam posojil se je izplačalo 9130 K — b, stanje vlog 1.017.780 K 41 b, denarni promet 111.055 K 75 b.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu maju t. l. je 173 strank vložilo 41.075 gl. 34½ kr., 82 strank je vzdignilo 12.922 gl. 76½ kr. 25 strankam se je izplačalo posojil 27.040 gl., stanje ulog 473.013 gl. 93½ kr., denarni promet 14.596 gl. 53 kr.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 6. junija. Poslanec dr. Ferjančič in tovariši interpelujejo vlado zaradi določiljanja nemških davčnih naznanil po okrajnem glavarstvu kamniškem ter zahtevajo, da se davkoplačevalcem dostavljajo vsaj slovenski plačilni nalogi.

Dunaj, 6. junija. Ministerski predsednik grof Thun bo na interpelacijo zaradi razmer v Gradcu odgovoril še le jutri. Danes manjka še več poslancev na desnici, vladi pa je na tem, da opozicija ne prodre s svojim predlogom, naj se prične razgovor o ministri izjavi, ker bisicer vlada morala raz-pustiti državni zbor, ker bi se to

smatralo kot demonstracija prot cesarju samemu.

Dunaj, 6. junija. Pred prehodom na dnevni red je predsednik dr. Fuchs izjavil na neko vprašanje, da ostane v veljavi pre-poved glede vsprejemanja mejklicev v tesno-pisne zapisnike.

Dunaj, 6. junija. Danes se nadaljuje razprava o jezikovnih predlogih.

Dunaj, 6. junija. Načelniki raznih klubov se jutri pred sejo snidejo v posvet.

Dunaj, 6. junija. Glede odstopa trgovin-skega ministra Baernreiterja je le toliko gotovo, da bi odstopil le v tem slučaju, ako bi se Thun nagnil popolno na desnico, česar pa Thun vsaj letos v jubilejnim letu ne bo storil.

Dunaj, 6. junija. Klub katol. ljudske stranke je sklenil glasovati za to, da pride na vrsto prvo branje vladnih predlogov ter za to, da se ne prične razprava o odgovoru ministerskega predsednika, ker v tem slu-čaju se ne gre za borbo mej Nemci in Slo-vani, marveč zato, ali ima v Avstriji vladar sploh še kaj pravice.

Dunaj, 6. junija. Poslanec dr. Lueger in tovariši vprašajo vlado, ali se res zopet v kratkem ponovi kartel za petrolej, kar bi znatno podražilo to blago.

Praga, 6. junija. Mestni zbor praški vabi po lepakih meščanstvo, naj odičijo hiše in ulice dne 18., 19., 20. junija ob slavnosti stoletnice Palackega, največjega Čeha tega stoletja, ter da s tem pokažejo prijateljem in nasprotnikom svojo hvaležnost in svojo za-vednost.

Belgrad, 6. junija. Volitve v skupščino so se izvršile po celi deželi v najlepšem (!) redu. Izvoljenih je 112 liberalcev, 62 napred-njakov, 19 neodvisnih in 1 radikalec.

Bruselj, 6. junija. Sedaj se je tudi Špa-nija pridružila svetovni konferenci za odpravo sladkornih premij.

Vojska mej Španijo in Ameriko.

Pri Santiago de Cuba se godé sedaj čudne reči, katerih ne morejo razvozljati najboljši opa-zovalci špansko-ameriškega vojnega gibanja. Vse se suče okolu najnovejšega dogodka, ko se je ameriška ladija »Merrimac« potopila mej bombar-dovanjem, ki se je pričelo v petek in se nadalje-valo baje še drugi in tretji dan. Ladijo je zadel španska krogla ter ji provzročila pogin na naj-ožjem mestu mnogo imenovanega, na nekaterih krajih komaj 70 m širokega zaliva pred Santiago de Cuba.

O tem dogodku pišejo listi zelo obširno. — Španjci se neki nepopisno radujejo zmage nad Amerikanci, katerim so poleg te ladije provzro-čili še več druge škode ter jim popolno zaprli pot v zaliv. Amerikanci nasprotno ne morejo dosti prehvaliti prekanjenosti Schleyeve, ki je z razbito ladijo popolnoma zaprl pot Špancem, da ne mo-rejo iz zaliva. Pravijo namreč, da je Schley na-vlašč poslal staro, nerabno ladijo »Merrimac« na nevarno mesto z le osmimi možmi, dobro vedoč, da jo torpeda razdrobi in potopi v morje, ker je hotel s tem vjeti v past špansko brodovje, ako se sploh nahaja v zalivu. Kdo ima tu prav, seveda nihče ne more uganiti, gotovo pa je, da obe stranki nista zmagovalki.

Admiral Schley ima pred zalivom do 20 voj-nih ladij, s katerimi pa ne more pričeti nobene večje akcije, ker ne more v zaliv in mu obrežne baterije provzročajo velike preglavice.

St. Vincent, 6. junija. Včeraj je do-spela sem avstro-ogerska ladija »cesarica Marija Terezija«.

Madrid, 5. junija. V neki brzojavki se glasi: Ko se je potopila ameriška ladija »Mer-rimac«, nahajal se je admiral Cervera na krovu neke ladije v bližini. Stopil je v pri-pravljeni čoln in osebno rešil nekaj mož. Jeden poročnik in sedem pomorščakov je v španskih rokah.

Madrid, 5. junija. Ladijo »Merrimac« je spremljala velika križarka, ki se je takoj po katastrofi vrnila v odprto morje. Španjci nimajo nikakih izgub. — Kraljica in senat sta naročila vladi, naj brzojavno čestita bo-riteljem v zalivu.

Newjork, 6. junija. S predgorja Haitien se poroča, da je nekdo umoril predsednika republike S. Domingo.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje barometra v mm.	Tempera- tura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah
4	9 zvečer	737.7	12.7	sl. vzh.	jasno	0-0
5	7. zjutraj	739.1	8.8	sl. jvzh.	jasno	
	2. popol.	737.7	20.8	sl. svzh.	"	
5	9. zvečer	736.9	15.3	sl. jvzh.	jasno	4-6
6	7. zjutraj	736.7	10.9	sl. vzh.	megla	
	2. popol.	735.4	20.9	sl. jug	oblačno	
Srednja temperatura sobote 13.4°, za 3.0° pod normalom.						
Srednja temperatura nedelje 15.0°, za 1.6° pod normalom.						

Gospod **Besnard** v Neuville-aux-Bois (Loiret, Francosko) kupuje in zelo dobro plačuje

stara francoska vojaška pokrivala

(kape, čake) iz časa prekucije in Napoleona I., t. j. iz dobe od 1797 do 1813. 382 3-3

Katera posojilnica prodá

blagajno,

ako ji je premala?

Dopisi pod: „V. K., Idrija“. 394 2-2

Vožnje karte
in
tovorni listi

AMERIKO.

312 1 Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani. Marije Terezije cesta št. 4,
pritličje na levo. 362 25-3

Lepo svojo zalogo

raznovrstnih vóz

391 3-3 kritih in prostih

brekov

lično in trpežno
izdelanih

priporoča

Fr. Šiske naslednik

J. Demšar

Marije Terezije cesta št. 6 v Ljubljani.

Stanarinske knjižice

za stranke
z uradne potrjenimi
določbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razpredelbo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ko-
mad po 15 kr., 10
komadov vkup l. gld. v
Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Prijatelj slovenske akad. mladine, naročuje se na
„NOR“
ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.
Cena: Za nedelje l. gld., za dijak 60 kr.
Posojilo goriškega mesta
Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V. Matzleinsdorferstrasse 76, IV., 30.

La spomlad in stavbeno dobo!

Vse kar treba pri kmetijstvu, popravljanju in zidanju hiš.

Orala, brane, lopate,
motike, krampe, vile,
vsakovrstne žage in pile,
lonci (železolitni in plošče-
vinasti), nagrobni križi,
različna mizararska, tesar-
ska, kovaška, ključa-
ničarska in usnjarska
orodja.

Štedilniki, pečl. ko-
vano in valano železo,
vsakovrstno kuhinjsko
orodje, kovanja za
okna, vrata in cele hiše.
Železniske šine za oboke,
cement, štorje za stropne.

Zaradi opustitve trgovine

oblastno dovoljena

popolna razprodaja

vsakovrstne železnine po
tovarniških cenah.

Najlepša prilika g. trgovcem in sl. konsumnim
društvom si vsakovrstno železnino najceneje
naročiti. 293 39

And. Druškovič

Mestni trg št. 9./10.

Dratence in drat, vsa-
kovrstne tehtnice, plo-
ščevina vsakovrstna, ka-
kor: mesingasta, pokfa-
nasta, bakrena, cinka-
sta in pocinkana, bela
in črna. Trombe za vodo
in gnojnice. Svetilke in
kovanja za kočije. Vsa-
kovrstne ključalnice, me-
singaste kljuge, pante in
zapah. Ledene omare
in pipe za pivo. Kroglice
in keglje za kegljanje
itd. itd. itd.

Le **50** kr. za **4** žrebanja.

Zadnji mesec.

315 1

Glavni dobitek

887 4

1krat **100.000** kron in 4krat **25.000** kron
v denarjih po odbitku 20%.

Jubilejne razstavne srečke
à **50** kr.

priporoča **J. C. Mayer**, menjalnica v Ljubljani.

- I. žrebanje: 25. junija 1898.
- II. žrebanje: 6. avgusta 1898.
- III. žrebanje: 15. septembra 1898.
- IV. žrebanje: 22. oktobra 1898.

Častitim pivcem pive!

Usojamo si uljudno naznaniti, da smo prevzeli od
gospoda Odo Pamer-ja skladišče pive na Marije
Terezije cesti št. 2 ter bomo ondi svoje sloveče

češko pivo v sodih in steklenicah

prodajali po cenah, v primeri z izvrstnostjo blaga prav
nizkih.

Pripomnimo, da bode gosp. **Odo Pamer** še dalje
ostal voditelj skladišča ter v naši službi. Prizadevali si
bomo vedno, da častitim svojim kupcem **postrežemo**
dobro in točno.

V prijetni nadi, da nas občinstvo razveseljuje z obil-
nimi naročili, se priporoča z vsem spoštovanjem

Knez Adolf Josip Schwarzenbergova pivovarna Protivica.

V Ljubljani, meseca maja 1898.

372 10-7

Dunajska borza.

Dne 6. junija.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 95 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 " 85 "
Avstrijska zlata renta 4%	121 " 60 "
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	101 " 50 "
Ogerska zlata rent 4%	120 " 25 "
Ogerska krona rent 4%, 200 kron	99 " 15 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	911 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	358 " 10 "
London vista	120 " 25 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 85 "
20 mark	11 " 77 "
20 frankov (napoleonondor)	9 " 54 "
Italijanski bankovci	44 " 37 1/2 "
C. kr. cekini	5 " 65 "

Dne 4. junija.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	163 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 " 25 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 " 15 "
Tisne srečke 4%, 100 gld.	138 " 60 "
Dunavske vravnave srečke 5%	129 " 25 "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	110 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	99 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 " 70 "
Prioritetne obveznice državne železnice	221 " — "
" južne železnice 3%	180 " — "
" južne železnice 5%	126 " 80 "
" dolenskih železnic 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	171 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " 25 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	85 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 " — "
Ljubljanske srečke	22 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	158 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gld. st. v.	3525 " — "
Akcije tržškega Lloydja, 500 gld.	437 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	76 " 75 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	112 " — "
Montanska družba avstr. plan.	163 " 65 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	177 " — "
Papirnih rubljev 100	127 " 75 "

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni svetli za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.